

Jag efterlyser!

... fler socialarbetare i samhällsdebatten, skriver Gudrun Schyman i en krönika i nya numret av SocialPolitik. Ute 8 mars, internationella kvinnodagen. [Beställ här!](#)

Landet faller isär, politiken pressas tillbaka, regeringen monterar ner skyddsneten, oppositionen faller sönder, floskler fyller tomrummen i debatt efter debatt och allt otryggare anställningsformer resulterar i tystnad på arbetsplatserna.

Vilka ser mest och bäst konsekvenserna av den ideologiskt drivna avpolitiseringen av samhällsfunktioner? Vilken yrkesgrupp ser hur det fungerar när det inte fungerar som de ideologiska ingenjörerna hade tänkt sig? Eller kanske snarare – när det fungerar som de hade tänkt sig! Vilken yrkesgrupp sitter med problemen i knät när samhälleliga systemfel definieras som individuella tillkortakommanden och hundratusentals människor stämplas som levande förvar i ett mer eller mindre självvalt "utanförskap"?

"Utanförskap". Känn på ordet! Smaka på det! Detta förhatliga ord som mediesmarta moderater fått hela landets ledande politiker och mediemaktinnehavare att använda. Vaddå "utanförskap"!?!?! Vem definierar vad det är, vem som hör hit

eller dit eller vad det ska betyda. Det är förvånansvärt hur okritiskt alla tar till sig ett nyspråk som så tydligt skjuter över skuld och skam på den enskilda människan. Vem fasen vill leva i utanförskap? Ingen förstås. Alltså är man beredd att göra vad som helst för att slippa. Jobba till underpris, tumma på tryggheten, acceptera förnedrande attityder från myndigheter och så vidare...

Som gammal socialarbetare blir jag upprörd ända in i själen och jag undrar förstås var alla socialarbetare och socialchefer håller hus?!? Var är ni? Jag hör er inte i den offentliga debatten! Ni som har uppdraget att vara röst åt dem som inte kan höras. Ni som har uppdraget att rapportera från fronten. Ni som ska ge beslutsfattare underlag för lika och långsiktigt hållbara beslut, med respekt för varje människas värde som grund. Ni som har valt ett yrke där man minsann inte blir rik men där man ansvarsfullt kan använda sin fulla mänskliga kapacitet i en kreativ samverkan för utveckling av både individer och samhälle.

Min frustration handlar alltså om att jag saknar en socialpolitisk debatt. När om inte nu är det läge för att lyfta socialpolitikens betydelse för ekonomisk utveckling – utan att för den skulle tappa bort socialpolitikens yttersta mål: enskilda människors värdighet och välfärd. Att ta ansvar – inte minst politiskt – måste vara mer än att agera kamrer. Budget i balans är inte ett tillräckligt mål. Inte för socialpolitiken och inte för någon annan politik heller.

Under flera decennier har nu debattörer, världen över, hävdats att socialpolitiken måste vara extremt restriktiv och kostnadseffektiv (vilket betyder repressiv!) eftersom det bara finns en begränsad budget att fördela. Men en sådan här snäv analys har också ifrågasatts och utmanats. Minns till exempel boken Välfärdsanden. Forskning om socialpolitik har visat att utgångspunkten i budgetresonemanget är fel i grunden eftersom budgetens storlek inte är given. Budgetens storlek beror i hög grad på hur socialpolitiken utformas. En förebyggande och

framgångsrik socialpolitik kan skapa både större skatteintäkter och större skattebetalningsvilja. Det handlar om ekonomi och det handlar om politik.

Satsningar på fattigdomsbekämpning, hälsovård och utbildning skapar större produktivitet i samhällsekonomin. Forskning visar att just investeringar i humankapital (hälsa, kunskap etc) och socialt kapital (social tillit, väl fungerande institutioner) har en avgörande betydelse för ett lands välstånd. En offensiv socialpolitik bidrar också till att säkra efterfrågan i samhällsekonomin samtidigt som sysselsättningen hålls uppe.

För att få ett brett politiskt stöd för socialpolitiken ska den utformas som en generell, inkomstrelaterad politik som omfattar alla invånare. När socialpolitiken alltmer inriktas på "särskilt behovande", "definierade grupper" och "de i utanförskap" öppnar det för nedvärderande termer som "tärande" och "bidragsberoende". Det minskar skattebetalningsviljan och det ökar avståndet mellan människor.

Jag efterlyser alltså en omfattande, högljudd, systemkritisk, kreativ och uppkäftig socialpolitisk debatt. Jag efterlyser socialchefer som unisont höjer rösten mot beslutsfattare och jag efterlyser en stolt socialarbetarkår som ställer sig på barriaderna tillsammans med medborgarna. Någon?

Att socialarbetaryrket numera är klart kvinnligt dominerat, på alla nivåer, kan väl inte ses som ett hinder?

[Gudrun Schyman](#)

Bild: Elisabeth Ohlson Wallin

Läs även andra bloggares åsikter om [bidragsberoende](#), [utanförskap](#), [socialarbetare](#), [offentlig debatt](#) eller annat [intressant](#).